

*Hoe verhoud ik me als trainer,
coach, begeleider of mediator
tot mijn bronnen?*

Francis Gastmans

Hoe verhoud ik me tot mijn bronnen?

Tekst, vormgeving en foto: Francis Gastmans

Versie 8.6 juni 2022

© Francis Gastmans

<https://francisgastmans.com/>
francisgastmans@icloud.com

Je mag al de teksten op de website vrij gebruiken. Meer nog, het doel van het delen van mijn gedachten is dat je ze zou gebruiken om daarmee kritisch-onderzoekend je inzichten en die van anderen onder de loep te nemen. Gelieve wel respect te hebben voor het copyright en steeds mij als bron te vermelden wanneer je een stukje kopieert. Dank je.

Korte teksten

'Korte teksten' zijn inleidingen, stimulerende gedachten, smaakmakers, ideeën-verspreiders, twijfel-zaaiers. Het zijn geen gedachten met een eindpunt, geen wetenschappelijk vastgelegde conclusies, geen academische teksten, wel voorlopige resultaten van mijn persoonlijk onderzoek. De inzichten, ervaringen en reflecties hebben voor mij inmiddels een bepaalde 'stevigheid'. Toch blijven ze slechts een stap op mijn nooit eindigende zoek- en vindtocht en dus kunnen de gedachten die hier staan morgen weer worden bijgeschaafd. Na wijziging krijgt een tekst een nieuw versie-nummer.

Ik denk en schrijf op de praktijk gericht, pad-vindend ¹ en voel me verbonden met enkele praktisch denkende zoekers in het oude China (Zhuang Zi, taoïsme) en in het oude India (Nāgārjuna, De Weg van het Midden).

Ik schrijf in gewonemensentaal, ik vermijd zoveel mogelijk filosofisch of technisch jargon, en tegelijkertijd let ik er op dat ik overal zorgvuldig spreek en waar nodig nauwkeurig.² Alle begrippen en woorden zijn een conventie, louter een afspraak, dus we kunnen best van mening verschillen over woorden. Daarenboven beleven we woorden anders dan een definitie aangeeft. Waar nodig zal ik verduidelijken hoe ik bepaalde woorden gebruik. Voor de verwijzing naar personen gebruik ik willekeurig 'hij' en 'zij'; dit betekent dat je die in de meeste gevallen gewoon kunt ruilen.

Iedere 'Korte tekst' kan je vlot afzonderlijk lezen en gebruiken. Om een tekst volledig te kunnen vatten is het echter vaak aangewezen om de teksten er bij te nemen waar in de voetnoten naar wordt verwezen.³

Francis Gastmans

¹ Over 'gidsen' en 'pad vindende' lees je meer in het gratis boek *Pathfinder - Samen de juiste weg vinden*

² Mijn visie en mijn uitgangspunten m.b.t. communicatie en taal vind je in de tekst *Talen en taalgebruik*.

³ Wanneer er in de voetnoten staat "Lees meer in ..." slaat dit op een tekst die je vindt op mijn website: <https://francisgastmans.com/korte-teksten/>

Inhoud

Inleiding	1
<i>1. Wat maakt het verschil?</i>	<i>2</i>
<i>2. De bronontwerper is de bron</i>	<i>4</i>
<i>3. De afstanden tot de bron</i>	<i>7</i>
Het kind	8
De volger	9
De missionaris	10
De hervormer	11
De ambachtsman/vrouw	12
De verzamelaar	13
De blender	14
<i>4. Francis Gastmans als Bronontwerper</i>	<i>16</i>

Inleiding

De trainers, begeleiders, coachen en mediators die ik ken, vertonen allemaal een verschillende verhouding tot hun 'bronnen'. Ik ontmoet mensen die een lange en gedifferentieerde leerweg hebben afgelegd. Anderen bieden een training of een coaching aan nadat ze één boek hebben gelezen en menen op deze manier voldoende van de methode te kennen om het aan anderen aan te leren.

De deelnemers aan mijn trainingen gaan met de inzichten, de aanpak en het materiaal dat ik aanbied op verschillende manieren aan de slag. Sommigen nemen het zeer ernstig. Anderen hebben amper aandacht voor de kern van de zaak en menen na een uur reeds dat ze hét hebben begrepen.

Iedere competente trainer is uitstekend tot zeer goed op een bepaald terrein en behoorlijk tot goed met nog een aantal andere methoden. Een bekwame trainer beperkt zich niet tot een enkele methode. Het zijn daarenboven uitzonderingen die op alle terreinen die ze aanbieden dé specialist, dé expert zijn.

Een beperkt aantal onder hen wordt zelf bronontwerper.

1. Wat maakt het verschil?

Maakt het een verschil hoe ernstig een trainer⁴ haar bronnen neemt? Waar zij⁵ de stiel, de theorie en de praktijk heeft geleerd? Op welke manier zij die heeft geleerd? Hoeveel theorieën zij tegelijk hanteert? Hoeveel water zij in haar wijn doet?

Ja, het maakt wat uit. Je merkt het aan de manier waarop zij traint of coacht, hoe diep ze ingaat op de zaken. Je merkt het vooral aan datgene wat ze je *niet* aanbiedt.

Voor de klanten biedt ieder soort trainer voordelen en nadelen. Er is geen ‘beter’ of ‘slechter’, veeleer ‘minder-bij-mij-passend’ en ‘meer-bij-mij-passend’. Wel kan je er oog voor hebben of iemand dichter bij of verderaf staat van de bron. Dit houdt geen oordeel in over de persoon van de trainer!

Een klant die bewust zijn ‘leraar’ kiest weet welk type trainer bij haar past, op dit ogenblik, voor déze leerweg, in déze context.

Een trainer die bewust is van haar kwaliteiten weet welke klanten er bij haar passen.

Voor de trainer: *Welke klant past bij mij?*

Voor de klant: *Aan welk type trainer heb ik nu behoefte?*

Bij veel opleidingen, trainingen, begeleidingen, e.d. is er geen kans om die vragen te stellen. Dan is het nuttig indien je als trainer je bewust bent van je relatie met je bronnen en dat aangeeft aan je klant-van-het-moment. Op deze wijze kunnen jullie je aanleer-aanpak en hun leer-aanpak op elkaar afstemmen.⁶

Ik ben een bron-zoeker. Reeds op zeer jonge leeftijd was mijn onmiddellijke vraag wanneer men mij iets aanbood: “Wie heeft dit ontdekt?

⁴ In deze tekst wijst het woord ‘trainer’ naar een lesgever, leraar, docent, trainer, begeleider, coach, mediator, facilitator, procesbegeleider of therapeut. Dit is zowel een man of een vrouw of een ander gender-type.

⁵ Je wijzigd zelf ‘zij’ in ‘hij’ of ‘hun’ indien je dat wenst.

⁶ ‘Leren’ is de individuele activiteit van de lerende. ‘Aanleren’ zijn de activiteiten van de ‘trainer’ om het leren van de lerende te versterken. In het Nederlands gaan we slordig om met het begrip ‘leren’. Lees meer in: [Leerrijker worden kàn!](#)

Waar komt dit vandaan? Wat is de bron van deze stelling?”. Indien ik iets wil kennen en kunnen, wil ik graag zo dicht mogelijk bij de bron komen. Ik heb zelf graag een trainer of een leraar die dicht bij ‘de pot’ staat en mij zonder al te veel vervorming aanbiedt wat er in zit.

Ik ken echter ook de nadelen van diegenen die heel dicht bij de bron willen staan én die daar blijven staan. Zelf ben ik jaren een ‘missionaris’ geweest van de World Café: “De World Café moet worden toegepast zoals Juanita Brown die heeft ontworpen! Ik kan de methode correct inzetten en kan je die correct aanleren!” Missionarissen roepen weerstand op, dat weet ik uit eigen ervaring. Zij willen overtuigen en bekeren.

Trainers die hun eigen soepje koken door veel ingrediënten bijeen te brengen en te mixen (de ‘blender’) lijken op het eerste gezicht minder professioneel. Je vindt in hun ‘soep’ weinig terug dat rechtstreeks naar de bronnen verwijst. Wel bieden zij hun klanten vaak een zeer gezonde maaltijd aan.

Waardeoordelen over de verschillende soorten trainers zijn niet vruchtbaar. Beter is het jezelf te situeren tegenover je bronnen en zowel de voordelen als de nadelen daarvan te aanvaarden én daar rekening mee te houden in je werk als trainer.

2. De bronontwerper is de bron

Een bron is steeds een persoon⁷, iemand die een krachtige synthese heeft gemaakt én er een dimensie aan heeft toegevoegd.

Er bestaan geen theorieën die niet door een mens zijn gekneet en gevormd uit de klei van de gedachten waar zij op dat ogenblik mee kon werken.

Kijkend naar bronnen in de wereld van trainers en coachen en mijn eigen ontwikkeling, denk ik bv. aan: Harrison Owen voor *Open Space*, Juanita Brown voor *World Café*, Marvin Weisbord en Sandra Janoff voor *Future Search*, Marshal Rosenberg voor *Geweldloze communicatie*, Daniel Ofman voor *Kernkwaliteiten*, David Cooperrider voor *Appreciative Inquiry*, Otto Scharmer voor *Theory U*, Bert Hellinger voor *Opstellingen*, Ivan Boszormenyi-Nagy voor de *Contextuele Hulpverlening*, Jon Kabat-Zinn voor *Mindfulness*, enz.

Wat oudere namen: Sigmund Freud voor de *Psychoanalyse*, Carl Jung voor de *Archetypes*, Timothy Leary voor *Interactieroois*, Ruth Cohn voor *Themagecentreerde interactie*, Paul Watzlawick voor *Pragmatische aspecten van communicatie*, William Schutz voor *Groepsdynamica*, Abraham Maslow voor *Behoeften-piramide*, Eric Berne voor *Transactionele Analyse*, Fritz Perls voor *Gestalt Therapy*, Ronald Laing voor *Antipsychiatrie*, Georges Bateson voor *Dubbele binding*, David A.Kolb voor *Experiential Learning* en *Leerstijlen*, Meredith Belbin voor *Teamrolmanagement*, Richard Bandler en John Grinder voor *NLP*, enz.

Belangrijke spirituele bronontwerpers zijn: Gautama, de Boeddha voor het *Boeddhisme*, Nāgārjuna voor de *Madhyamika* binnen het boeddhisme (de Weg van het Midden), Lao Zi en Zhuang Zi voor het

⁷ De bronontwerper is steeds een man of een vrouw. Toegegeven, we menen meer mannen dan vrouwen te herkennen als bronontwerper (in de pedagogie, de psychologie, de filosofie, de wetenschappen, de kunsten). Maar dit heeft alles te maken met onze manier van kijken en met de maatschappelijke normen. Ik kan gerust stellen dat ons inzicht over bronontwerpers nog steeds troebel is.

Taoïsme, Confucius voor het Confucianisme, Paulus⁸ voor het Christendom, Mohammed voor de Islam, enz.

Elke bronontwerper heeft uit een reeks eigen bronnen een boeiende synthese gemaakt én er nog een dimensie aan toegevoegd. Geen enkele bronontwerper heeft haar gedachten uit het ‘niets’ gehaald. Steeds waren de zaden van de gedachten reeds ergens te vinden.

*Er bestaat niet zoiets als een ‘bron-loze’ gedachte.
Zoek niet naar de ‘unieke gedachte’ want die bestaat niet.
Alle gedachten zijn reeds eeuwen gedacht en herdacht.*

*Er bestaat niet zoiets als een volledig nieuwe theorie
of een gans nieuwe aanpak.
Iedere theorie is als een knooppunt in een enorm netwerk
van inzichten.*

Wie de verschillende bronnen niet kent, ziet evenmin de samenhang met de vele andere invalshoeken en theorieën. Wie zijn eigen bronnen niet kent en respecteert is als een van de zeven blinden die voor het eerst een olifant ontmoeten en ieder een ander stuk van het dier vasthouden. Zo iemand meent een ‘unieke kennis en waarheid’ te bezitten terwijl zij slechts een klein stukje in de hand houdt. ‘Terug naar de bron’ betekent echter niet ‘terug naar de tijd van de bronontwerper’!

*Iedere bronontwerper is kind van zijn tijd.
Maak daarom een onderscheid tussen de ‘brongedachten’
en de wijze waarop die toen werden gepresenteerd.*

De **bronontwerper** kenmerkt zich tegelijkertijd als een zoeker en een vinder.⁹ Iemand die uit een veelheid aan inzichten en bronnen een vernieuwend inzicht creëert. Zij schept een nieuw kader dat op dat ogenblik, in haar context, een antwoord biedt voor een vraag die leeft in haar gemeenschap. Daaraan koppelt zij een methode of een aanpak.

⁸ Was Paulus de ‘missionaris’ van Jezus of in werkelijkheid de bronontwerper van het Christendom? Wie heeft het idee van het Christendom dan ‘ontworpen’?

⁹ Lees meer in het gratis boek: [Pathfinder - Samen de juiste weg vinden](https://francisgastmans.com/boeken/) = <https://francisgastmans.com/boeken/>

Een bronontwerper stelt een totaal-pakket samen. Het is meestal een samenhangend geheel.

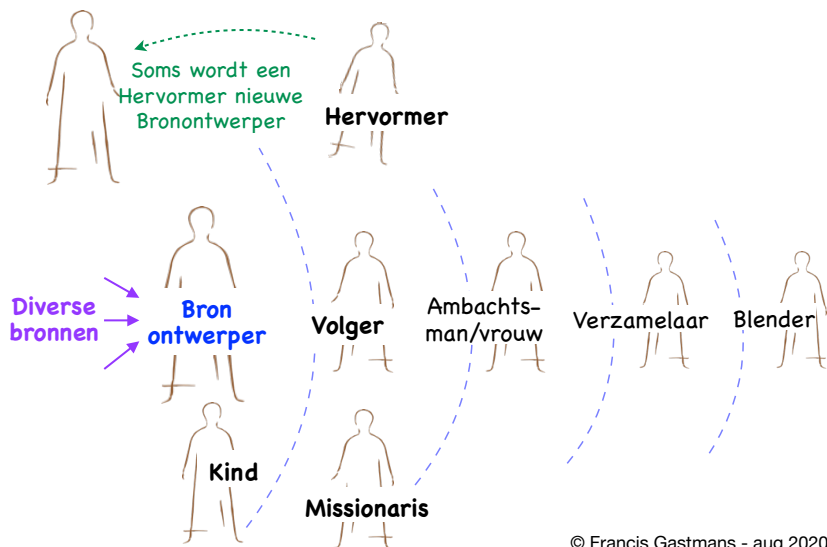
Menig bronontwerper schaaft voortdurend aan haar ontwerp. Dat betekent aanpassen, herwerken, herschikken. Hoeveel teamrollen kent Belbin? 8 of 9? En hoe noemen ze? Voor Belbin was het geen obstakel om zaken te wijzigen. Een 'kind' begrijpt dit. Een 'volger' of een 'missionaris' heeft er last van want zij zullen dan hun boodschap naar hun klanten moeten herzien.

Veel trainers willen geen ontwikkeling aanvaarden. Ze koppelen een bronontwerper aan één versie van de theorie.

Soms heb je twee bronontwerpers die ruzie maken over het intellectueel eigendom van een bepaalde methode (NLP: Richard Bandler en John Grinder hebben het in 1996 en 1997 voor de rechtbank uitgevochten).

Wanneer een bronontwerper een training geeft, wil hij op dat moment 'alles' doorgeven, zowel de inzichten, de achtergronden van de theorie, de noodzakelijke basishouding, de methode, als de vaardigheden die vereist zijn. Voor de meeste deelnemers aan zijn training is dat teveel. Zij zijn tevreden wanneer zij de 'meester' hebben gezien. Enkel diegenen die interesse hebben in het diepgaand kennen van de materie zullen zijn boodschap volledig willen opnemen. Niet alle bronontwerpers zijn daarom ook inspirerende trainers, lesgevers of schrijvers. Hun taak is het om te ontwerpen. Voor vele mensen is een 'volger', een 'missionaris' of een 'ambachtsman/vrouw' een geschiktere trainer om de kunst te leren.

3. *De afstanden tot de bron*

Bovenstaand beeld groeide uit mijn praktijk als trainer, coach, begeleider en facilitator én als klant van ‘trainers’ bij opleidingen en trainingen. Dat zijn mijn bronnen. Het is geen wetenschappelijk gefundeerde (evidence based) indeling en zeker geen typologie! Mensen horen niet thuis in vakjes. Kijk naar je eigen ervaringen. Dit beeld is er enkel om jou te helpen je verhouding tot jouw bronnen te verhelderen. Neem je deel aan een training of een opleiding dan kan dit je helpen om je trainer, coach, leraar of procesbegeleider beter te begrijpen en in te schatten.

Nogmaals, dit beeld houdt geen oordeel in! Iedere trainer is de geschikte ‘leraar’ voor een bepaalde ‘leerling’. Het komt er dus op aan de juiste leraar met de juiste leerling te verbinden. Ben jij ‘leerling’, zoek dan de juiste leraar, er zijn er genoeg en in alle soorten. Ben je ‘leraar’, richt je dan op de juiste klanten, er zijn er genoeg en in alle soorten.

Het kind

Het ‘**kind**’ is diegene die over hetzelfde DNA beschikt als de bronontwerper en staat heel dicht bij de bron.

Carl G.Jung was eerst een ‘kind’ van Freud alvorens hij een ‘hervormer’ werd om daarna op zijn beurt bronontwerper te worden.

Dat het tussen de bronontwerper en het ‘kind’ soms spannend kan verlopen met ruzie en zo daarvan gaven Freud en Jung een voorbeeld. Denk ook aan Eric Berne (*Transactionele Analyse* - schrijver van: *Mens erger je niet*) en Thomas A.Harris (schrijver van: *Ik ben o.k. - Jij bent o.k.*).

Ik ervaar mezelf als een ‘kind’ van Nāgārjuna (Indisch filosoof ±100-200) die ‘kind’ was van Gautama, de Boeddha. Van bij de eerste ontmoeting met Nāgārjuna in 2001 had ik de Aha!-beleving: *“Dit is de manier waarop ik reeds als tiener dacht!”*

Een ‘kind’ heeft een diep respect voor de bronontwerper. Hij voelt zich tevens verbonden met diens bronnen. Een ‘kind’ kijkt liefdevol naar de bronontwerper, als naar een vader of een moeder. Hij kijkt echter niet naar hem of haar op als naar een ‘grote leider’. Dat doet de ‘volger’ en de ‘missionaris’ wel.

Een ‘kind’ als trainer kan je tot in de details de kenmerken van de bron tonen en de bronnen van de bron. Een ‘kind’ bezit de kennis, de kunde en de vaardigheden in alle vezels van haar lichaam. Vooral wanneer de oorspronkelijke ontwerper overleden is, is het fijn om van een ‘kind’ een training te kunnen ontvangen. Wie belang hecht aan de zuiverheid van de visie en de aanpak, komt bij een ‘kind’ aan zijn trekken.

De volger

Een ‘**volger**’ is een trainer die zich zeer goed heeft ingewerkt in de materie. Zij heeft alle boeken gelezen van de bronontwerper en bij hem haar training gekregen (of van een ‘kind’ van de bronontwerper). Zij heeft zich voorgenomen om de ideeën en de aanpak zo goed mogelijk door te geven.

Sommige ‘volgers’ kunnen zo fanatiek worden dat ze onder elkaar discussiëren over de punten en de komma’s in de theorie en de methode. Onnodig te zeggen dat wanneer je zelf geen ‘volger’ wilt worden, je niets hebt aan deze discussies. De strijd tussen de scholen en sekten in alle religies (boeddhisme, confucianisme, taoïsme, zen, christendom, jodendom, islam) zijn er een voorbeeld van.

Bij een ‘volger’ als trainer kan je je gerust voelen. Wat zij vertelt, toont en aanbiedt is het zo zuiver mogelijk volgen van de oorspronkelijke boodschap. Voor heel wat methoden is het goed om te starten met een training bij een ‘volger’. Dan ben je beter in staat om te beslissen hoe de aanpak aan te passen aan je eigen visie en aan je concrete situatie. Een ‘volger’ is echter zelf geen kritische kijker. Verwacht geen ‘aangepaste’ versie.

Sommige ‘volgers’ hebben het nadeel dat ze wanneer een bepaalde versie van de theorie of de methode hebben geleerd, ze niet geneigd zijn om hun aanpak te wijzigen nadat de bronontwerper veranderingen heeft aangebracht of zaken heeft toegevoegd. “Nu ja, dat zijn slechts details.”

De missionaris

Een ‘**missionaris**’ trainer is dermate vol van de ‘grote leraar’ dat zij op weg gaat om het grote verhaal te vertellen. Zij is sterk bezig met het uitdragen van de boodschap en verkondigt de inzichten en de methode zonder kritische vragen. Zij heeft een zeer goede kennis van het bronmateriaal want dat is nodig om in debat te kunnen gaan met de tegenstanders en om aanvallen af te weren.

Voor de missionaris is het zeer belangrijk dat ook de visie, de theorie, de achtergronden en de uitgangspunten worden verkondigd. Die moet je allemaal kennen alvorens je de zaken correct kunt aanpakken, vindt zij. Vaak wordt de missionaris dogmatisch: “Zó moet het gebeuren anders is het fout!”.

Missioneren roept niet zelden spanningen op bij de klanten tijdens het verkondigen van de boodschap in de concrete, plaatselijke situatie.

Een ‘missionaris’ als trainer kan overtuigend de boodschap van de grote leraar doorgeven. Zij doet dat met de nodige verbetenheid want zij wil overtuigen. Bij haar kun je zeker zijn dat je de oorspronkelijke aanpak correct kunt leren. Bewonder je zelf de bronontwerper dan vindt je wellicht snel een missionaris op je pad. Doe er dan je profijt mee want het zijn trainers die de visie zeer goed kennen en de methode correct kunnen toepassen. ‘Missionarissen’ zijn vaak erg handig want ze hebben geleerd om de aanpak toe te passen in verschillende situaties en met tegengestelde visies in debat te gaan. Daarin zijn ze soms sterker dan de ‘ambachtsman/vrouw’.

De hervormer

Een ‘**hervormer**’ is een trainer die zeer dicht bij de bron heeft gestaan. Misschien was ze vroeger zelfs een ‘kind’. Zij heeft echter met een kritische blik de bronnen van de bron bekeken en er andere inzichten aan toegevoegd. Daardoor kan zij een nieuwe synthese maken, een eigen bron. Niet iedere hervormer wordt een nieuwe bronontwerper. Soms is het voor een ‘hervormer’ voldoende om het oorspronkelijke ontwerp aan te passen aan de context en de taal van de klant. Zij doet dat zonder afbreuk te doen aan de bron waar zij mee verbonden was. Een hervormer toont veel respect voor de bronontwerper die zij als een van haar bronnen erkent.

Een ‘hervormer’ als trainer kan jou de oorspronkelijke methode op een kritische manier trainen. Je krijgt niet de ‘zuivere leer’ maar een kritische interpretatie. Niet zelden biedt zij naast de vaardigheden van de bronontwerper nog andere technieken aan die daarmee in verband staan. Het is echter wel uitkijken in welke mate dit de oorspronkelijke visie verruimt dan wel ver-vormt. In het beste geval krijg je een bredere kijk op de zaken aangeboden. Bij sommige hervormers is het echter niet duidelijk wat tot de oorspronkelijke visie behoort en waar de visie van de ‘hervormer’ het heeft overgenomen.

Wie pragmatisch is ingesteld, zal bij deze trainer kijken naar hoe de aanpak werkt (naar het effect) veeleer dan de vraag te stellen wat de ‘zuivere leer’ is.

De ambachtsman/vrouw

Een ‘**ambachtsman/vrouw**’ is een handige trainer met een grote gereedschapskist. Daarin steken verschillende methoden en methodieken. Zij neemt uit haar koffer die aanpak die voor déze opdracht, in déze situatie het beste werkt. Zij hoeft niet dé specialist te zijn in een bepaalde discipline om die toch zeer goed te kunnen inzetten. Haar zorg is niet om helemaal terug te gaan tot de bron. Zij weet wel in grote lijnen hoe die er uit ziet en dat is voldoende. Zij streeft er niet naar om iedere aanpak perfect te beheersen. Wat telt is het goed kunnen hanteren van een methode en die op de juiste manier op het juiste moment in te zetten ten bate van de klant.

Een professionele ambachtsman/vrouw weet zich te beperken in het aantal methoden dat zij aanleert en combineert. Meestal heeft zij een goed samenhangend verhaal waarin de methoden die zij je aanbiedt evenwichtig passen. (Dit in tegenstelling tot de ‘verzamelaar’ en de ‘blender’ die niet zo een limiet hanteren).

Een ‘ambachtsman/vrouw’ als trainer biedt jou een praktische visie aan op hoe een bepaalde methode werkt. Bij haar kan je leren hoe je vlot omgaat met diverse technieken zonder je vast te pinnen op één enkele aanpak. Niet de methode is belangrijk wel het resultaat. Indien je dat bereikt met het iets minder ‘zuiver’ inzetten van een aanpak ... so what? Deze trainer discussieert niet over de achtergrond van een aanpak maar over hoe iets te doen en wanneer. Zij is een handige trainer, die vlot omspringt met haar trainingsgereedschap. Het zit haar in de vingers, minder in het hoofd.

De verzamelaar

Een ‘**verzamelaar**’ heeft een zeer grote boekenkast. Nee, zij heeft meerdere boekenkasten. Deze trainer heeft vele opleidingen gevolgd en beschikt over een overweldigend arsenaal aan invalshoeken. Zij kan over alles meepraten, ook over de bronnen van de verschillende theorieën en methoden. Zij heeft daardoor vaak een goed overzicht over een bepaald vakgebied en de samenhangen. Nadeel van een ‘verzamelaar’ is dat zij weliswaar sterk is in het ‘weten’ (weliswaar van veel zaken een beetje) maar minder sterk is in het ‘kunnen’. Een ‘verzamelaar’ is een verteller.

Een ‘verzamelaar’ als trainer geeft jou veel tips. Dat is meestal wat zij doet. Zij heeft zelf te weinig tijd om alles echt in de vingers te krijgen. Niet zelden houdt zij van praten, praatgroepen en ervaringen delen. “Laat de mensen het zelf ontdekken.” is een mooi uitgangspunt indien het niet dient om te maskeren dat de trainer niet weet hoe het concreet en juist aan te pakken. Vaak volstaat het te kijken naar de manier waarop deze trainer het eigen leven aanpakt om de afstand te zien tussen ‘kennen’ en ‘kunnen’. Bij de ‘verzamelaar’ ben je op de juiste plaats om een breed inzicht te krijgen op een aantal methodes of wanneer je zelf graag kennis (of zijn het weetjes?) verzamelt.

De blender

Een ‘**blender**’ is een kei in het vervormen van materiaal. Zij neemt de slogan “Ik maak het mij eigen” erg letterlijk. Daardoor wordt het bronmateriaal omgevormd naar de eigen (beperkte) inzichten. Dat heeft zij gedaan met verschillende methoden waardoor die meer en meer op elkaar beginnen te lijken en vooral ... op haar. In veel gevallen steekt zij de methoden die ze ontmoet in haar trainers-blender, drukt op de knop en bekomt een heerlijk gemixte soep. Zij heeft voldoende aan één dag opleiding te volgen of het snel doornemen van een boek om zelf een methode uit te proberen. Zij wijzigt voortdurend haar aanpak. Wanneer iets niet onmiddellijk werkt, wordt een methode snel verlaten voor iets nieuw. Haar afstand tot de bronnen is zeer groot. Vaak weet ze zelfs niet eens waar de bron ligt van datgene wat ze in haar blender heeft gestoken. Ze reageert snel en enthousiast maar soms op het naïeve af. Een ‘blender’ kan makkelijk alternatieve visies en methoden inzetten, los van wat er ‘wetenschappelijk’ over bekend is.

Een ‘blender’ als trainer biedt je het plezier van wild experimenteren. Vraag haar niet om ernst maar geniet van haar naïeve, speelse, snel wisselende aanpak. Deze trainer biedt jou een maaltijd waar gezonde stukjes in zitten. Wanneer jij jezelf veel ruimte geeft om fouten te maken, is dit een aangename trainer. Zij schept ruimte in een wereld die jij als té ernstig ervaart. Zij wil jou graag laten scoren en liefst nog vlug ook. Je krijgt snel het gevoel dat het werkt. Zij maakt het jou echt niet moeilijk, integendeel zelfs. Geniet van wat er gebeurt maar verlang niet meer, vraag alleszins geen diepgang. Een voordeel van deze trainer is dat de toegang laagdrempelig is.

Deze trainers vind je meer vindt in de wereld van de ‘persoonlijke groei’ en in de alternatieve hoek, dat is m.i. niet toevallig. Iedereen die kan stilzitten en dit mediteren noemt, kan een cursus mindfulness geven, toch? (Althans zo denkt de ‘blender’) Zolang jij je als deelnemer bij ieder contact beter voelt, boek jij (en zij) resultaat, toch?

In het schema staat de ‘blender’ het verst af van de bron. Ze kent de bronontwerper slechts vaag en heeft nooit oorspronkelijk bronmateriaal gelezen of gezien. Het is echter misplaatst om neer te kijken op de ‘blender’ want vanuit een breder maatschappelijk perspectief heeft zij een nuttige rol. Zij zorgt er bv. voor dat mensen die zich geen dure cursus kunnen veroorloven toch iets te weten komen over een bepaalde methode. Daarenboven zorgt ze voor sociale contacten tussen mensen die zich anders uitgesloten voelen. Voor veel mensen is een cursus bij een ‘blender’ de eerste stap naar het verder onderzoeken van de aanpak.

4. Francis Gastmans als Bronontwerper

De hierboven genoemde rollen zijn mij niet vreemd want ik heb een aantal zelf beleefd.

Jarenlang was ik ‘volger’ van A.H.Bos . Hij was de bronontwerper van de “Dynamische Oordeelsvorming”. Als overtuigd antroposoof bood hij de inzichten aan vanuit dit perspectief. Zijn ‘kind’ Martin van den Broek heeft het concept concreter gemaakt en in de wereld gezet. Jarenlang heb ik met hen samengewerkt. Ik was tien jaar bestuurslid van Stichting Dialoog in Nederland. Gaandeweg groeide ik in mijn verhouding met Lex Bos naar ‘hervormer’: ik was geen antroposoof en wilde vanuit een andere visie de *relationele* dimensie toevoegen aan zijn model.

Mijn Aha! kwam er in 2001 dankzij de ontdekking dat ik ‘kind’ ben van Nāgārjuna (India 125-200, boeddhistisch filosoof) de bronontwerper van de Weg van het Midden. De visie van de Weg van het Midden en die van de taoïst Zhuang Zi (China 369-286 BCE) wierpen voor mij een ruimer én dieper licht op vele menselijke processen. Zo kon ik het ganse proces van waarnemen, denken, oordelen, besluiten en beslissen in een ander licht plaatsen. Nāgārjuna en Zhuang Zi leerden mij het inzicht in het Lemniscatisch Grondpatroon.¹⁰

Ik ben uiteindelijk op mijn beurt bronontwerper geworden, van het Vragenkompas en van de Drie grondpatronen.

Eerst noemde ik mijn aanpak nog de Lemniscaat Methode. In 2014-15 her-vormde ik de methode en werd het de *Lemniscat Benadering*. De kunst van het vragen concentreerde zich meer en meer op het trainen van het *Vragenkompas*. En dit is zeker niet de laatste halte op mijn tocht.

In mijn Benadering vind je ook de Open Space-houding terug. Ik ben ‘kind’ van Harrison Owen (bronontwerper van *Open Space Technology*), ik adem Open Space.

¹⁰ Lees meer in: *Drie grondpatronen om je even te be-leven*

Jarenlang was ik ‘missionaris’ van Juanita Brown (*World Café*). Nu hanteer ik de aanpak als ‘ambachtsman’ en sta toch nog dicht bij de bron. Dankzij haar bracht ik het aspect ‘dialogoog’ nog meer op de voorgrond.

Ik heb echter meer in mijn werkkoffer steken en haal dat gereedschap er uit wanneer het nodig is waarbij ik me een erg bekwaam ‘ambachtsman’ voel. Zo integreer ik de aanpak van Timothy Leary (*Interactieroos*) en de rijkdom van Ruth Cohn (*TGI Thema Gecentreerde Interactie*). Ik verhoud me als ‘ambachtsman’ tegenover hen. Tegelijk heb ik de zorg om zo dicht mogelijk bij de bron te blijven van iedere aanpak.

Sinds 2017 heeft ook het beeldend denken en het beeldhouwen een stuk toegevoegd aan mijn visie en mijn aanpak. Ik volg geen bronontwerper op dit terrein. Ik ben dan ook geen leraar, trainer of coach op dit gebied.

